

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SANDOR.

„JÖJJÖN A KEGYELEM ÉS MÚLJÉK EL EZ A VILÁG“!

Révész Imre püspök újévi üzenete.

Isten választott népének földi vándorútján, amely elkezdődött a patriárkák sátorfölszedésével és tartani fog a mennyei Város gyöngykapuihoz való megérkezéséig, nagyon kicsiny és jelentéktelen állomás egy polgári újév. De Isten népe benne él a világban, együtt érez a világ szenvedéseivel és együtt hordozza a világgal a rászakadó ítélet terhét, tudván, hogy Isten akarata és kijelentése szerint az ítéletnek először az Istennek házában, mirajtunk kell elkezdődnie s ebben az ítéletben még az igaz is alig tartatik meg (I. Péter 4: 17—18). Ezért tehát Istennek bujdosó földi egyháza is csak olyan rettegő szorongással áll meg az 1942. esztendő fekete és véres kapuja előtt, mint az egész földgömb népe: vajjon mi van mögötte és vajjon, mire becsukódik, nem fog-e koporsófedélként rázuhanni mindarra, ami ezen a földön a szépségből, a biztonságból, a reménységből, a munkából és a szeretetből még megmaradt?

De Istennek választott népe a maga minden rettegő szorongásában is — amelyben bűnös gyarlósága miatt osztoznia kell az egész világgal — tud egyet, amit a világ nem tud és nem is tudhat: azt, hogy az új év kapuja mögött ugyanaz a kegyelem várakozik reá, amely földi bujdosásában eddig híven elkísérte. „Jöjjön a kegyelem és múljék el ez a világ” — sóhajtották az első keresztyének (Didaché 10). Jöjjön a kegyelem az új év ismeretlen megpróbáltatásaiban is: „kicsoda szakaszt el minket a Krisztus szerelmétől? nyomorúság vagy üldözés, vagy éhség vagy meztelenség, vagy veszedelem vagy fegyver-é?” (Róm. 8: 35) — jöjjön a kegyelem és újítsa meg az egyházat, hogy általa, ha még nem kell elmúlnia, ez a világ is megújulhasson!

Ezért a szorongó félelem mellett az ajándékra váró nagy öröm is át meg át kell hogy járja a szívünket — akár csak a húsvéti angyallal találkozott szent asszonyokét (Máté 28: 8) — az új év nehezen és lassan nyíló rejtelmes kapuja előtt. Minekünk pedig, Krisztus tiszta evangéliuma tisztántúli bizonyoságtévő és bujdosó magyar népének, még e mellett van most egy különös okunk is arra, hogy „a nyomorúság sok próbái közt is bőséges legyen a mi örömünk”

(II. Kor. 8: 1/a): ez új esztendő reggelén vezeti Istenünk ajándékozó kegyelme végleg haza és karjainkba a mi hűséges, áldott királyhágómelléki testvéreinket. Hálaikat és csodálatunkat, örömeinket és reménységünket már több rendben elmondottuk nekik töredezett ajakkal, de egész szívvel. Most, együtt-indulásunk első pillanataiban zendüljön meg az ő szívükben és a miénkben az egymásban bízó s külső emberi segítségre nem építő magyar testvérlelékek az a tiszta harangszava, amely biztonságosan kalauzolta őket huszonként esztendő rémes útvesztőin keresztül:

*Legyen az erdő akármily setét,
csak el ne engedjük egymás kezét!*

*

A világtörténet erdeje most csakugyan nagyon sötét és Isten bujdosó magyar népének csakugyan nem lehet másként haladnia benne, mint szorosan egymás mellett, kéz a kézben. Mennyire mélyen látott a világi bölcsesség szemével is a nagy Hegel, amikor — szintén egy világháború tanulságai alapján — leírta ezeket a ridegen fenséges sorokat: „A világtörténet nem a boldogság termőföldje. A boldogság korszakai a világtörténet könyvében üres lapok.” Isten népének most újabb nagy alkalma van annak megtanulására, hogy a boldogságot egyedül csak abban keresse, amiben azt neki Ura és Királya igéri és ajándékozza, mégpedig nemcsak a mennyben, hanem már a földön is, nemcsak a világitélelkor, hanem már a világtörténet folyamában is: keresse a Hegyi Beszéd nyolc boldogságában, amelyeken kívül a keresztyén ember más egyéb boldogságot nem várhat s még csak nem is nevezhet boldogságnak. „Ímé boldogoknak mondjuk a tűni tudókat” (Jakab 5: 11/a). Isten népének különösen boldog kiváltsága az ilyen időkben a türelem: mégpedig nem összeszorított foggal, nem egetverő prometheusi pózban, hanem inkább kinyújtott kézzel és ölelő karral, a kölcsönös testvéri segítés szakadatlan, leleményes készségében. Isten népe között semmi olyanféle türelemre-buzdításnak nem szabad elhangoznia, ahogyan a szegény Tiborcot buzdították:

*Türj békességgel: ezt papolta az
Apáturunk is sokszor; boldogok
A békeségesek, mert Isten jainak
Hivatnak — úgy de tömve volt magának
A gyomra...*

Isten népében minden, az Isten ígéje alapján türesre intő szózat mögött az Isten ígéje alapján segítő és *megosztó* testvéri felelősségnek és áldozatnak kell állania. Minden egyes gyülekezetünk annyiban fogja megállani az új esztendőnek az elmúlténál bizonyára nagyobb teherpróbáit, amennyiben benne — elsősorban pedig a pásztoroknak és egyéb vezetőknek a vezetettekhez való viszonyában — a kölesönös áldozat lelkétől hordozott türes és a türes boldogságából új erőt merítő kölesönös áldozat a Krisztus nyomában együtt hordozott kereszt alatt megvalósul. „Csak el ne engedjük egymás kezét!”

*

A türes boldog evangéliumi köteleztetése nem jelenti azt, hogy ne mondhatjuk el, ami fáj. Ismétlem, nem összeszorított fogról van szó. Minden bajunkat mindig elmondhatjuk Atyánknak is imádságainkban, egymásnak is testvéri panaszaikban: segítségre kinyújtott testvérkéz és vigasztaló ölelésre lárt testvérkar kell hogy várja a panaszkodót. De vigyázzunk: *a panaszkodást ne tévesszük össze a válságkodással, a gyanúsítással, s jajsavaink ne váljanak jelszavakká, amelyek amilyen termékellenek, éppen olyan veszedelmesek is!*

Elsősorban a lelkésztestvéreknek magától értődő kötelességük a (bőven meglévő) legjogosabb panaszok előtárásában is — mind az egyház, mind az ország közvéleménye előtt — evangéliumi mértéket tartani. Egyéb szempontokról most nem is szólva, csak egyet kérek szeretettel a figyelniükbe: *a gyülekezet, mint sok minden egyébben, a panaszkodásban is róluk veszi fel a mértéket és a példát* s ennek következményeit válságos helyzetekben esetleg éppen önmagukkal szemben fogják legsúlyosabban tapasztalhatni. Lássák nyitott szemmel, hogy nemesak a pásztoroknak: a gyülekezeteknek is van jogos panaszkodni valójuk (pl. az egyházi köztelherviselés mai rendszerében rejlő nem egy igazságtalanság, a stóla stb. ellen). És ha ezeken a bajokon nem tudunk — aminthogy még nyugodtabb és biztonságosabb időkben sem tudnánk — *egy napról a másra* alaposan segíteni, hát éppen úgy nem lehet *egy napról a másra* orvosolni a lelkészek legmegokoltabb sérelmeit sem. Azt a türelmetlen, itt-ott már annál is több hangot, amelyen némely, különösen fiatalabb lelkésztestvéreink egy idő óta tárgyalni szeretik a lelkészi panaszokat a nyilvánosság előtt: előbb-utóbb hangerősítőn fogják *a saját gyülekezetükből önmagukhoz címezve* visszakapni — ha nem ügyelünk szeretettel egymásra és nem vigyázzunk arra, hogy lelkészi társaságunk egyes megnyilatkozásaiban ne legyen megint uralkodóvá a negyedszázaddal ezelőtti tónus, amely jóra akkor sem vezetett.

*

Ezekben a panaszkodásokban nemesak az erős egyoldalúságot vagyok kénytelen sokszor fájdalmasan tapasztalni, hanem itt-ott még a meggondoltságot és a belső összefüggést is nélkülözöm. Például ugyanegy lélekzetvétellel hallatszik a panasz az állam ellen, hogy a református egyház és lelkészei

támogatásában nem mér egyenlő mértékkel (mások támogatásához viszonyítva) és nem tesz meg minden tőle telhetőt — meg az egyház ellen, hogy anyagi s részben szellemi erőit is a költséges és nyűgös, folyvást bonyodalmasabbá váló adminisztrációban fecsérli el. Külön-külön mindkétfele panaszban rengeteg sok igazság van — de egyszerre hangoztatva egymást rontják le. Azt a magyar református lelkésztestvéreknek egyszer már egészen tisztán kellene látniok, hogy egyházunknak tényleg túlterheltségen túljellett adminisztrációja legalább kétharmadrészeben az államtól igénybevett egyházi és iskolai, személyi és dologi segélyek leadminisztrálásában meg az ezek fejében igényelt, közvetett és közvetlen állami beavatkozásoknak az autonómia rozzant sáncái közti lebonyolításában, részben kivédésében vagy kivédni próbálásában áll. Akí ezen még nem gondolkozott, számíton utána akár egy lelkészi, akár egy esperesi hivatal iktatmányában s igazat fog adni nekem. Adminisztrációnk abban a percben — az egyházi közigazgatás minden fokán, de kivált az egyházmegyeitől felfelé — le fog csökkenni legalább az egyharmadára, amely percben mi, mint egyház, akár önként, akár kényszerítve, lemondunk mind-amaz anyagi segítségről, amelyet ma az államtól egyházközsegeink és iskoláink számára személyi és dologi címleteken igénybe veszünk. Egy vándorbot (még ha koldusbotnak minősül is) mindig kevesebb és olesóbb is, mint két mankó: és az egészséges, bár koldusszegény vándor nem igen szokta irigyelni a két mankón vánszorgó gazdagot vagy „állami ellátottat”. Nincs messze az idő, amikor ebben dönténnünk kell (már t. i. amennyiben ez a döntés rajtunk fog állani). De addig, amíg vagy nem tudjuk, vagy nem merjük, vagy nem vagyunk kénytelenek nélkülözni az állami mankót: addig tudomásul kell vennünk, hogy az a mankó nemesak az államnak. Hanem nekünk magunknak is sokba kerül. Panaszkodásainknak pedig jobban gondoljuk meg mind elejét, mind végét.

*

Egyházi sajtónknak, különösen az időszakinak, általában megleszített gonddal kellene ma ügyelni arra, hogy a különben is szűkült teret kizárólag építő és termékeny írások közreadására használja föl, amelyekből világosság és vigasztalás, hitbizonyosság és a testvéri összefogás ereje, őszinteség és bizalom együttese árad. A leírt betűért époly rettenetes felelősséget kellene éreznünk, mint a kimondott szóért. A világ és a lelkek mai helyzetében minden, a nyilvánosság előtt kiejtett vagy leírt szónak százszoros erejű visszhangja van, még ha ez a visszhang a lelkek ezreiből vagy tízezeiből nem egyszerre és nem azonnal jelentkezik is; később majd csak annál félelmesebben fog megszólalni, esetleg helyrehozhatatlanul végzetes hatással.

Egyházi időszaki sajtónk lehetőségeit — amelyek önmagukban tekintve bármily szűkösek is, a külföldi evangéliumi testvéregyházak legtöbbjének mai sajtóviszonyaihoz képest még mindig rózsásak — éppen ezért a legnagyobb körültekintéssel kellene kihasználnunk. Főként pedig nem volna szabad azt gondolnunk, hogy a saját sajtónk feladatainak egy részét elvégezheti s esetleg *jobban* elvégezheti helyettünk egy, a magyar református hagyományok és életstílus iránt jóindulattal és rokonszeny-

vel viseltető *világi* sajtó. Őszinte hálával kell megköszönnünk a világi irodalom és napisajtó minden olyan megnyilatkozását, amelyből a szeretet és a féltés hangján valami módon kiütközik az, amit a köztudat „kálvinizmus”-nak vél — és minden olyan segítségét, amely az Alföld színmagyarságának, tehát református magyarságának még mindig eléggé elhanyagolt ügyét anyagi és szellemi téren erélyes szókimondással felkarolva, a saját egyházi problémáink egy részének megoldásához is közelebb viszen. De az egyháznak a *saját* sajtójában hiánytalanul a *saját* hangját kell megütnie s ha úgy tapasztalja, hogy a saját hangjának hallatására nem elég magas és nem elég messzehangzó katedra az eddigi időszaki sajtója, *magának* kell gondoskodnia jobbról és többről. Máig nyílt kérdés, hogy ennek a jobbnak és többnek okvetlen református napilapnak — ennek a napilapnak okvetlen politikainak kell-e lennie, a „politikai” jelző pedig okvetlen pártpolitikainak értelmezendő-é ebben az esetben. Azt azonban egyszer már eldöntöttnek kellene hogy tekintse minden, e részben felelős cselekvésre hivatott magyar református ember, hogy „református napilapot” kár csinálni, ha nem úgy csináljuk, hogy annak minden sorából csapjon ki rejtett lángként a valódi bibliai református (tehát nemcsak a világi köztudat által értelmezett „kálvinista”) szellem — ha nem úgy csináljuk, hogy az a szellemi és anyagi függetlenségét minden világi és minden nem-református szellemiségű hatalommal, párttal, áramlattal, mozgalommal stb. szemben föltétlenül megőrizhesse — és ha úgy csináljuk, hogy már meglévő egyházi sajtónk adja meg az árát. A jónak ellensége a jobb, de még nagyobb ellensége a *több*; ha valahol, a református sajtóban, s ha valamikor, ma kell vigyáznunk nagyon lelkiismeretesen arra, hogy ha *jobbat* nem tudunk adni, ne adjunk *többet*.

*

Egyházi sajtónkat és közvéleményünket, sajnos, még nem foglalkoztatja eléggé a néhány év múlva már ijesztően teljes valóságában kibontakozó *lelkészhiány*. Egyelőre még csak a hirtelen fellépett hiány okait kutatjuk s ez okok elhárításának eszközeit keresgéljük, esetleg jóhiszeműen optimista önbiztatások kíséretében — de még eddig tudtommal alig hallatszottak hangok arról, hogy adandó konkrét esetekben, előbb a segédlelkészi, majd a lelkipásztori, vallásoktató-lelkészi állások betölthetéseinek talán hosszabb szünetelése alatt mi legyen a teendő. Pedig ilyen konkrét esetek küszöbön állanak s nagyon jó lesz, hogyha a ránk következő évek során — amikor egyre sűrűbbek lesznek — meg fogjuk tudni magunkat nyugtatni azzal, hogy hiszen ez csak „átmenet”. Hogy lelkészhiány krónikussá is válhatik: azt a nyugateurópai keresztyén egyházak (nemcsak a protestánsok) legtöbbjének története szomorúan mutatja az elmúlt két évtizedben. De akár hamar múló, akár idültté fejlődő bajjal állunk szemben: valamiképpen előre be kellene rá rendezkednünk. Ez pedig lényegében kettőt jelent: *helyes gazdálkodást a meglévő és megmaradó lelkészi munkaerővel s azok segítségére megfelelő számú nemlelkészi segédkerő kiképzését és alkalmazását*. Mindkettő nem csekély nehézségeket jelentő feladat lesz, mert a baj beálltaig mind a kettőt elhanyagoltuk, illetőleg jelszavas struccpolitikával kezeltük: nenyúljhozzám-nak jelen-

tettük ki 5—6 egy bokorban lévő apró, tengődő gyülekezetnek *egy* életerős missziói egyházközséggé összehívását s hagyunk mindegyikben szellemileg és anyagiilag nyomorogni egy időmilliomos pásztor — és bizalmatlanok voltunk nem lelkészsképzésű testvéreinknek az Igéből való bizonyágtevése iránt. A felhozott érvek mindkét esetben igen tiszteletreméltóak voltak, de most, az idők vaskényszerének súlya alatt, rá fognak jönni, hogy több volt bennük a fényes jelszó, mint a súlyos valóság. Most, amikor — legalább is egyelőre — itt az utolsó óra, ébredjünk rá arra, mennyire nem Isten jókedve szerint való állapot az, amikor az egyik, talán már alkonyba hajló lelkipásztorra 5—10.000 lélek gondját teszi a magyarországi református egyház, a másikat pedig talán feszülő ifjú munkaereje teljességében egy 3—500 lelkes gyülekezetbe internálja; és ébredjünk rá arra is, milyen csodálatosan gazdag segítségeink állhatnak elő, állhattak volna már eddig is élő Krisztustól megérintett lelkű tanárainkból, tanítóinkból, presbiterainkból, férfi és női bibliaköri tagokból — a külön e célra is képzett diakónusokról és a diakonisszák-ról nem szólva — éppen a bizonyágtevés, az evangélizáció munkájában is, ha nem sajnálunk s ha nem sajnáltunk volna velük rendszeresen foglalkozni az Ige tüzhelye körül. Bizonyosra veszem, hogy Istennünk itt olyan áldott új lehetőségeket tart számunkra készen, amelyeket legalább most, az utolsó órában meg nem látni vakság, meg nem ragadni bűn.

Ami a máris jelentkező s egy-két év alatt majd egészen félelmesen kibontakozó segédlelkészhiányt illeti, jóelőre kijelentem: senki se ringassa magát illúzióban a felől, hogy újból a régi „megoldáshoz”: a hittanhallgatók nyakló nélküli exmittálásához fogunk folyamodni annak orvoslására. Ravasz László nagyszerűen és végérvényesen megmondotta nemrég: „Az *exmissus* (theologus ifjú) olyan, mint a perzsa-prém, amely úgy áll elő, hogy a bárányt már az anyaméhéből kivágják s úgy húzzák le a bőrét” (XX. püspöki jelentése, 17. lap). E pillanathban minden egyéb nagyon komoly érvtől eltekintve, hadd mutassak rá pusztán arra az egy körülményre, hogy I. lelkész-képzésítő vizsgálatot nem tett s esetleg még abszolutóriumot sem nyert hittanhallgatóknak segédlelkészi szolgálatra alkalmazását maga az egyházi törvény is (1933. évi II. tc. 4. § utolsó bekezdése, v. ö. a 13. §-sal!) nagyon megszorítja, sőt a tanpályájuk legutolsó félévébe el nem érkezetteknel kifejezetten csak „egyes esetekre” korlátozza. Ez pedig, legalább ahogyan én értelmezni tudom, nem jelenthet egyebet, mint azt, hogy tanpályáját végző hittanhallgatót, aki még az abszolutóriumáig, illetőleg az azt megelőző utolsó félévig el nem érkezett, „kivételesen” is csak „egyes esetekre” lehet valamely lelkipásztor mellett alkalmi kísérettel megbízni, de nem lehet őt a theologiai főiskola padjaiból bármikor kiemelve, egyszerűen heplántálni „segédlelkésznek” egy gyülekezetbe, rábízni generális püspöki felhatalmazással minden néven nevezendő lelkészi szolgálatot, hogy majd közben készüljön el a félévi colloquiumra is, ha tud — tehát legyen belőle *theologiai magántanuló*, amit az idézett törvénycikk 2. §-a kifejezetten tilt! Erre én soha nem leszek kapható — alkalmam volt még theologus-koromban közvetlen közelből megfigyelni ennek a szerencsétlen kényszermegoldásnak mérhetetlenül romboló hatását! — de nem lesz kap-

ható a Tisza István Tudományegyetem református hittudományi kara sem, amelynek, még ha az egyházi főhatóság (feltéve, de meg nem engedve) erőltetné is, minden oka és teljes joga megvolna a végsőkig védekezni az ellen, hogy a „mezei jogász“-rendszer a hittudományi karra is betelepüljön. Jóelőre jelzem tehát, hogy egyházkerületünkben korlátlan theologus-exmisszióra senki a legnagyobb káplónhiány idején se számítson: a mindenkor rendelkezésre álló segéd-lelkészekkel legelső sorban az esperes urak, azután a beteg lelkipásztorok, harmadsorban a tömeggyülekezetek szükségét fogjuk kielégíteni; a szükséghez képest esetleg exmittáltatni fognak abszolváltnak vagy utolsó félévüket töltő theologusok; de tanpályáját még végző theologust, a törvény betűjéhez és szelleméhez egyaránt hiven alkalmazkodva, még végső szükség esetén is csak *alkalmi kiségitésre*, „egyes esetekre“, de nem hónapokra vagy félévekre exmittálunk.

Az elkövetkezendő években és évtizedekben — Kálvin híres szavát idézve — igazán a napfénynél és a mindennapi kenyérnél is nagyobb szüksége lesz a magyarországi református egyháznak olyan lelkipásztorokra, akik a tiz féléves theologiai tanfolyamot „*semmi részében sem végzik magánúton*“ — és semmi szüksége sem lesz olyan „lelkészi“ munkakerőkre, akikre a tüzről és a füstől szóló régi találó-mese áll: *az apja még meg sem született, a fia már a ház tején nyargal*. Sok lelkipásztor-testvérünkre nézve fog így előállani tényleg súlyos munkatöbblet: de legtöbbjük bizonyára szívesebben vállalja ezt az új megterhelést, mint egy tanulatlan és tapasztalatlan fiatalemberrel való bajlódás alig elhordozható terhét és felelősségét. Különben is meg vagyok győződve arról, hogy a helyzet egyre növekvő szorossága valósággal rá fog bennünket kényszeríteni annak fölismérésére: hiányzó lelkészi munkaerőket *bizonyos munkaterületeken* nagyszerűen lehet pótolni nem-lelkészi segítségekkel is, a nélkül, hogy a lelkipásztori tisztnek a Verbi Divini Ministeriumnak hitvallásaink, egyházalkotmányunk, törvényeink által egyaránt kiemelt különleges értéke és jelentősége, lelki méltósága hármiben is csorbát szenvedne.

*

„*Jöjjön a kegyelem és múljék el ez a világ!*“ A Kegyelem, amelynek a teljességét a visszajövő Úr Krisztusban várjuk, lényegesen nagyobb nehézségeket is meg tud, mindig is meg tudott oldani az egyház életében egy elmúlásra ítélt világ közepett, mint amilyen ez az akár csak heveny, akár idült bajnak ígérkező lelkészhiány. Hiszen Kegyelem az is, hogy még együtt vagyunk, dolgozunk, remélünk, nehézségek megoldásán tusakodunk. Kegyelem az is, hogy minket még nem temettek el az üszkös romok, minékünk még nem kellett leköltöznünk élve vagy halva a föld alá. Merő kegyelem, hogy mi, magyar reformátusok még mindig az Evangélium nyilvánosságában építhetjük a földi egyház holnapját, nemcsak fülbe súgva, hanem a házak feliról is hirdelve (Máté 10:27) azt, ami ránk bízott. Az, aki mindezt a megérdemeletlen és megérdemelhetetlen csodát bennünk és velünk eddig véghezvitte: vajjon nem tud-e Úrrá lenni minden bajunk és minden nehézségünk fölött, amelyeket többnyire csak mi képzelünk nagyoknak, hitetlen és gonosz szívvel?

Egy nagy „paphiány“ és egyéb háborús nyomorúság idején hangzott el Isten ószövetségi egyházában

a felséges intelem: „*Az Úr van veletek, ha ti is Ővele lesztek; ha Őt keresenditek, megtaláljátok; de ha Őt elhagyándjátok, Ő is elhagy titeket... Ti azért bátor-ságosak legyetek, kezeiteket le ne eresszétek, mert a ti munkátoknak jutalma van*“ (II. Krónikák 15:2/a, 7).

Ez a jutalom legyen, testvéreim, a mi új évünk boldogsága!

„*Ímé mindent újjáteszek.*“

(*Újévi gondolatok.*)

Újévkor, amikor az ember egyéni boldogságára s jövőjére gondol, jókívánságok hangzanak el, halljuk az idő és az örökkévalóság Urának, Jézus Krisztusnak szavát, amint a Mennyei Jelenésekről Való Könyv idézi a 21. rész 5. versében: „*Ímé mindent újjáteszek.*“ Az embert az újév Jézus Krisztusra emlékezteti. Ő szól a magánosságban munkálkodóhoz, az imádkozóhoz, a kereső emberhez. A változás, az idő fordulása figyelmünket reáirányítja, hogy tájékozódhassunk.

Az Ige embere így, amikor a békesség és a boldogság idejét várja, megérti, hogy számára ezt a kort, illetve ezt az időt Jézus Krisztus biztosítja egyedül. Az ember viszont nem tehet mást, mint elfogadja Krisztus kezéből a kegyelmet, a kegyelmi időt és az Igét ajkáról, amelyet az hirdet, „*aki a királyi széken ül vala*“. Egyébként újévben ez az Ige, amelyet címben idézek, az egyes ember számára kijelenti, hogy az „*örök új*“, az „*aeternum novum*“ Ura: Jézus Krisztus. Neki köszönd az új esztendő, az új alkalmas, az újjászületést, az új eget, az új földet. Isten hatalmas, teremtő Igéje így alkot, változtat és a mai magános ember, 1942 küszöbén töredelmesen forduljon az újulás Urához, hogy az újjátelt mindenekhez tartozzék életével.

*

Am újévben nem pusztán saját életünk, hanem családunk és társadalmi osztályunk sorsa, jövője is felvetődik előttünk. Miként alakul ebben az évben annak a pár embernek az élete, közös élete, akiket Isten körénk rendelt? Mennyi s mi valósul meg közös terveinkből? Miként boldogulunk? Hogyan teljesíti történelmi feladatát társadalmi rétegünk, mit ér el és mit alkot saját-maga és nemzetünk számára? Mint szolgál családom és társadalmi osztályom Istennek és hazánknak ebben az új esztendőben? Ezeket kérdezi a felelős ember családján és osztályán belül és ezek a család és az osztályunk újévi kérdései.

Isten megint csak egyet mond. A család és a társadalmi réteg előtt irgalmas Igéjét hallatja: „*Ímé mindent újjáteszek.*“ A család és az osztály minden magyar család és minden magyar társadalmi osztály előtt az újévi üzenet Istentől a Krisztusban lévő új teremtés, mint szükségesség és tény. Szükség nálunk és mindenhol újjászületnie a családi s a társadalmi közösségnek. Szükség ezt a tudott lényt elfogadnunk és ismételnünk. A tény pedig Jézus Krisztusé, miként ez az idézett kijelentés hasonlóképpen az övé.

*

1942 elején, az újév áldott napján Isten az egyes emberen, a családon és a társadalmi osztályon kívül üzen a nemzetnek. Magyarságunk, amely az új életformáért harcol és súlyos áldozatokat hoz, kétségtelenül várja ezt a mennyei üzenetet. A magyar hon és állam alkotó népe tudomásul veszi, hogy a történelem ura

s alakítója, bírása s végső célja Krisztus, kinek világot és életet változtató erejét, mint szeretetét irántunk ismerjük. Ez a mindent megváltó s újjáteremtő szeretet nemzetünk és nemzedékeink egyedüli támasza, vigasza s reménye. A mai magyar remény. 1942-ben Isten igazsága s irtalma irántunk, amely határainkat minden jegyvernél jobban védi s jövőnket biztosítja.

Utoljára egyházunkra gondolunk. Ebben az új esztendőben nyert-e új feladatot az egyház? Ha igen, milyen tennivalókat? Válasz: a történelmi események, váratlan változások, a várakozások közben egyházi feladat a régi: Isten Igéjét hirdetni tisztán. Ez az Ige a világot teremtő, gondviselő Istenről tudatja, hogy él és mindeneket megítél. Ugyanakkor, amit a Jelenésekről Való Könyv ír: Jézus Krisztusban mindent újjátesz. Az egyház igehirdetése, mint az isteni ígéret hirdetése az új, megszentelt teremtsérről 1942-ben fokozottan fontos. Az Istenől megtszólított egyház szent szerepe ennél az Új Európára, a növekvő Magyarországra, társadalmunk, családjunk és magunk részére. Az Ige egyháza a mennyei megújítás eszköze s tere. Ezt az új esztendőért kérjük kegyelmi időül Istenünktől!

Narancsik Imre.

I R O D A L O M

Lelkipásztori napló. A Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomdája, Uray Sándor egyházkerületi főjegyző szerkesztésében kiadta az új Lelkipásztori Naplót. A Tiszántúli egyházkerület elrendelte a Lelkipásztori Napló kötelező vezetését. Az új Napló a Makkai Sándor volt erdélyi püspök „Az egyház missziói munkája” című kötetében kifejtett elvek figyelembevételével készült. Beosztása igen praktikus, nagy album alakja van, úgyhogy a heti és napi feljegyzések az egyes rovatokban igen áttekinthetően elférnek. A Napló ára 3 P. Forgalmába hozza a Méliusz-könyvkereskedés, Debrecenben. Még megjegyezzük, hogy a Lelkipásztori Napló elején, annak vezetésére, kimerítő tájékoztatás áll rendelkezésre.

„Tied a dősejéret.” Ötvenhét magyar református lelkész prédikációja. A gyűjteményt szerkeszti: Dr. Incze Gábor. Közel 300 oldalas vaskos kötet ez is, mint a szerkesztő által előző években kibocsátott hasonló kötetek. Nem vagyunk nagy barátai a prédikáció-irodalomnak: mindeniknek látjuk a homlokára írva a középkori pápista jelszót: „Dormite quiete.” Ez a gyűjtemény némileg kivétel, mert keresztmetszetét nyújtja a mai igehirdető munkásságnak: megméri, hol mély a folyam és hol sekély; megmutatja, hol kellene a frontot erősíteni és melyik az a témakör, amelyikre esetleg a kelletténél több figyelmet és energiát fordítanak. A szerzők névsorában régi, jólismert nevek mellett egészen új neveket is találunk. Szívesen elismerjük, hogy a szerkesztővel együtt mindannyian derekas munkát végeztek.

Katechetikai alapvetés. A bibliai anthropológia vallás-pedagógiai jelentősége. Írta: Dr. Farkas Ignác, a debreceni Kollégium főgimnáziumának vallásstanára. A 133 oldal terjedelmű munka beosztása ez: I. Az ember értelmezése az újkori protestáns teológiában. II. Az ember Isten Igéjének világosságában. III. A bibliai emberértelmezés alapelveinek érvényesítése a magyar református elemi és középiskolai vallásnevelésben. A széles alapokra felépített, igen komoly és mélyenszántó tanulmányokat és felkészültséget előfeltételező dolgozat, a szerző teológiai doktorátusának a disszertációja. Mint értesültünk, az írásbeli dolgozathoz hasonló szép eredmény koronázta a doktorátus szóbeli részét is; azóta már a felavatás is megtörtént. Így debre-

eni főgimnáziumunk ifjú vallásstanára most már dupla-doktor: előzőleg a filozófiai karon doktorált. A könyv homlokáról megilletődéssel olvassuk ezt a dedicatit: „Nemeslelkű Patrónusomnak, gróf Tisza Lajos Öméltóságának hálás tisztelettel.” A komoly értéket jelentő s a tudományágat előbbrevívó tanulmányt a legszívesebben ajánljuk.

HALOTTAINK

Dr. újtalusi NÉMETHY KÁROLY.

a hevesnagykunsági és budapesti egyházmegyék örökös tiszteletbeli gondnoka, valóságos belső titkos tanácsos, nyug. belügyi államtitkár, a Főrendiház, majd a Felsőház tagja, számos kiváló érdemrendjel tulajdonosa, a budapesti egyetem aranydiplomás doktora, december 22-én Budapesten, hosszú és súlyos szenvedés után életének 80. évében csendesen elhunyt. Az összeomlás előtti Magyarország egyik legmunkásabb és legeredményesebb főtisztviselője volt, aki a legalsóbb fokról érdemes szolgálataival emelkedett egyre feljebb. S amikor, mint már országos hírű és általános becsülésben álló férfiút a református egyház is szolgálatára hívta, pillanatig sem vonakodott, hanem odaállott az élre és az összeomlás után egyetemes egyházunk több tagozatának, valamint a társadalmi egyesületeknek és építő közösségeknek életében messze kiható alkotásokat hívott létre. A tiszántúli református egyházkerület, melynek szülöttje, a debreceni Kollégium, amelynek neveltje, a lelkipásztori családok, amelyek egyikének sarja, Isten iránt való hálálatossággal és nemes önérettel őrzik áldott emlékét. A B. F. R. A.

SZOMBATHY DÁNIEL

1890—1941.

A szatmári református egyházmegyén ez évben immár harmadszor süvített át a halál hideg szele. A veszteség gyöttrő fájdalomával, de a megmásíthatatlan isteni akarat előtt alázatos lélekkel zarándokunk el a kismaményi temető frissen hantolt sírjához. A bús emlékezés gyászfátyola takarja be sírját s ontjuk mindnyájan záporként omló bús könnyeinket a frissen hantolt sírra. Fáj egy 51 éves életnek szétfoslása, porbahullása.

Nem világokra kiható volt az ő munkássága, de nem is minden emlék nélküli. Erős hitű, szerényen munkálkodó lelkipásztor volt. Nem riasztották őt vissza a mostoha viszonyok az Isten jelölte pályára befutásától. A mindennapiság parányi hatáskörön felülemelkedett és türte nyugodtan sorsa szeszélyeit.

Született 1890 november 30-án a szabolcsmegyei Őrben. Gimnáziumi tanulmányait Sárospatakon, a teológiát Debrecenben végezte. Csak 1927-ben foglalt el rendes lelkészi állást Kismaményban s vezette az egyház hajóját csendes, zajtalan munkával. Így fáradozott és működött lankadatlan kitarással mindaddig, míg szervezetén a hosszas, kínos betegség erőt nem vett. December 10-én hosszas szenvedés után adta vissza lelkét s szeretettel dobogó szívét a Mindenhatónak. Fájdalmai megszűntek. Megszagattott, összeroncsolt tagjai pihennek. Sok küzdelmei, hánykódásai után megnyugodott, elpihent csendesen.

Nyugalma helyét meghintjük a bánat és részvét

könnyeivel. A hála és kegyelet szent érzelmei virrasztanak csendes álmai felett. Szívünkben, szeretetünkben megőrizzük.

Legyen áldott emlékezete.
(Tiszacséce.)

Orosz Kálmán.

K Ü L Ö N F É L É K

Legközelebbi egyházkerületi tanácsülésünk és időszaki bírósági ülésünk Isten kegyelmes segítségével előreláthatólag 1942 március hó 12-én, csütörtökön lesz. Az Elnökség.

A „Nagyvárad Református Híradó” karácsonyi ünnepi számából vesszük át szöszerint az alábbi figyelemreméltó sorokat: „Debreceen és Nagyvárad szimbólikus ölelkezése volt a vasárnapi találkozó, mikor Uray Sándor debreceni lelkész és egyházkerületi főjegyző látogatott át Nagyváradra és délelőtt prédikált az olasz templomban, este pedig a leány-internátus dísztermében szeretetvendégség keretében előadást tartott a debreceni református egyházzól a nagyváradiaknak. Délelőtti prédikációjában a debreceni egyház belső életéből mutatott fel sok gondolkozásra készítő és megszívlelendő képet. Esteli előadásában pedig végigvezette hallgatóit Debrecenen és eléjük tárta a debreceni református egyház páratlan nagy értékeit. Vágyat ébresztett a lelkekben, hogy az olyan közelfekvő testvér nagy egyházak egymást jobban megismerjék és megszeressék.

A reformáció hőskorában Debrecen és Nagyvárad egymás mellett küzdöttek az evangélium diadaláért, pedig akkor nem volt olyan könnyű eljutni egyik városból a másikba. A magyarországi és erdélyi reformátusok például 1559-ben Nagyváradon kötötték meg azt a lelkiszövetséget, amelynek élén Debrecen reformátora: Méliusz Péter állott s vezette harcra a kálvinizmust egyfelől a pápismus, másfelől az unitarizmus ellen. Czeglédi György nagyvárad pap és Méliusz Péter debreceni püspök itt, Nagyváradon készítették azt a híres hitvallást, amelyet az 1562-i debreceni zsinat szentesített s ezért debreceni hitvallásnak nevezik. Mikor 1564-ben legett a debreceni Kollégium, míg felépítik, addig a nagyvárad pótolja. Később szakadás támad a két város között. A debreceni erőskezü Hodászi Lukács püspöknek legerősebb ellenfele, a nagyvárad esperes-lelkész, Szilvásújfalvy Imre, aki a püspöki hatalom elleni küzdelemben alul marad és száműzetésben, valahol Moldvában hal el. Nagyvárad neveli a puritanizmus vezérét: Tolnai Dali Jánost, akinek leghívebb fegyvertársai a nagyvárad papok, akiket vele együtt ítélik el. Mikor 1660-ban a török veszedelem elpusztítja mindazt, amit Nagyváradon a reformáció szelleme százharom (1557—1660) éven át létrehozott, Nagyvárad megmentett értékeivel Debrecen nagyságát munkálja, életben maradt diákjai Martonfalvy György professzor vezetése alatt Debrecenbe vonulnak. Így lesz Debrecen az ország első főiskolája. De nem marad hálátlan Debrecen. Mikor százhuszonöt esztendő sírjából a nagyvárad egyház feltámad, Debrecen adja első lelkipásztorát, a krónikáiró Keresztesi Józsefet és a debreceni szabó céh küldi azokat az úrasztali klenodiumokat, amelyeket az olasz templomban úrvacsoraszertáskor máig használunk. A mult századbeli Nagyvárad iskolája a debreceni Kollégiumnak volt particulája. Debrecentől a trianoni határvonal által elvágtott egyházvidéknek Nagyvárad lett a központja. — A határvonal eltűntével megszűnik a nagyvárad református püspökség, de a hazatérő Nagyvárad felé testvéri szeretettel nyújtja ki kezét Debrecen. Ez a kézfogás reményteljes jövődönék záloga. Örvendező szívvel jelentjük be, hogy Debrecen országoshírű tudós püspöke: D. Dr. Révész Imre a jövő év február 21—22. napjaira tüzte ki Nagyvárad meglátogatását, amikor nem hivatalos vizsgálatot tart, de szolgálni akar Nagyvárad reformátusságának és Nagyvárad városának. Jó és gyönyörűséges, mikor együtt lakoznak az atyjaiak (Zsolt. 133:1). Csernák Béla.“

„A házasság a Szentírás fényében” címmel rendezi a Kálvin János Társaság 1942 január 14—15-én Országos Konferenciáját Budapesten, a Ráday-utcai Református Theológiai Akadémia dísztermében a következő előadásokkal: A Szentírás tanítása a házasságról. — A házasság jelentősége az emberiség életében. — A házasság legfontosabb orvosi kérdései. — A házasságra való nevelés refor-

mátus elvei. — A házasság a modern élet tükrében. — Válságos idők a házasságban. — A házasság magyar egyházi, társadalmi és nemzeti szempontból. — A megszentelt házasságot. Előadók: Dr. Ravasz László, Ágoston Sándor, Dr. Sebestyén Jenő, Dr. Hetessy Kálmán, Dr. Patay Pál, Dr. Bilkei Pap Zoltán, Pap Ferenc, Dr. Sípó István, Hontvári Szabó Lajos, Dr. Gsekey Sándor. — Kedvezményes vasúti jegy váltására szolgáló igazolványok megszerzése folyamatban van. Részletes programot külön meghívókon később közöl és felvilágosításokat készséggel ad, jelentkezéseket már most elfogad a Konferencia Rendezősége. Budapest, IX., Ráday-u. 28. szám.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1—1942. szám.

Tárgy: A Kollégiumi Akció folytatása és a visszatért Királyhágómellékre kiterjesztése.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli esperes és lelkipásztor urakhoz.

Hivatkozással egyházkerületünk elnökségének a kollégiumi akció érdekében 1941 január hó 1-én 1—1941. szám alatt kibocsátott körlevelére s az esperes urakhoz ugyane szám alatt 1941 június hó 4-én és augusztus hó 21-én intézett körleveleimre, az 1942. évre a kollégiumi akció tárgyában egyelőre a következőket kérem és rendelem. elnöktársam az egyházkerületi Főgondnok úr önmagyméltósága nevében is:

1. Az akciót az 1941 január hó 1-én kelt körlevelben szabályozott módokon méltóztassék az 1942. évben is fāradhatatlanul tovább folytatni, meggondolva, hogy sikerén vagy kudarcán erkölcsi és anyagi vonatkozásban egyaránt igen nagy dolgok fordulnak meg.

2. Az akció a fentemlített körlevelben elrendelt módokat szerint a volt királyhágómelléki egyházkerület valamennyi hazatért egyházközségére is kiterjesztendő, amire nézve a legutóbb tartott egyházkerületi közgyűlés az elnök-ség 1941 január 1-i rendelkezése jóváhagyásával külön határozatban intézkedett. Minthogy ezt a körlevelet a Debreceni Protestáns Lappal együtt már annak idején megküldtük volt a királyhágómelléki egyházközségeknek is: nem tartom szükségesnek azt most újra nagy költséggel lenyomatni. Néhány megmaradt példányát szükség esetén rendelkezésére tudom bocsátani az érdekelt bihari, érmelléki, máramaros-ugocsi, nagybányai, nagykarolyi, nagyszalontai esperes uraknak.

3. Külön kiemelve szeretettel ajánlom a lelkipásztor urak figyelmébe a kollégiumi napok rendezését, valamint az egyházi adakozásokra, hagyomány-, alapítványlevelekre buzdítást. Ez utóbbinak előmozdítása érdekében a megadandó címekre készséggel küldök a magam és elnöktársam aláírásával ellátott személyes megkereséseket is. Ez az eljárás az elmúlt fél évben igen célravezetőnek bizonyult. A kollégiumi napok rendezésében viszont sajnálatosan csekély eddig a buzgótság.

4. Nyomatékosan felhívom nagybecsű figyelmüket arra, hogy mind a most megnyíló 1942. évben, mind a rákövetkező öt esztendőben egyházkerületünk minden egyházközsége tartozik a kollégiumi akciót minden másféle egyházi, egyháztársadalmi, keresztyéni vagy nemzeti gyűjtőakcióval szemben — kivéve az egyházi egyház vagy az államhatalom által elrendelt országos gyűjtéseket, meg az egyházközség helyi céljaira (beleértve az iskolákat is) szükségessé válható önkéntes adakozást — föltétlenül előnyben részesíteni. Mi ezzel a kollégiumi akcióval az egyházkerület határait nem léptük át és nem is fogjuk átlépni (egyházkerületünkön kívül) egyedül a volt debreceni diákokat keressük meg), tehát joggal elvárhatjuk, hogy az említett kivételektől eltérő bármely egyházkerületünkön kívül megindított gyűjtőakció, ha a legnemesebb célokat tüzte is maga elé, egyházkerületünkön belül folytatott tevékenységében — amit megakadályozni sem jogunk, sem hatalmunk, sem szándékunk nincsen — a mi akciónk elsőbbségi jogát keresztyéni lovagiasággal és a debreceni Kollégiumnak minden jóérzésű magyar ember részéről kijáró megbecsüléssel elismerje.

5. Az akció 1941. évi eredményeit és mérlegét 1942 első heteiben közhírré fogom tenni. Előreláthatólag megnyugtató és biztató képet tárhatok majd egészen vége az egyház-

kerület elé, de semmiesetre sem olyat, amely a további állandó erőfeszítésektől felmentene. A gyülekezetek és az egyháztalálkozók figyelmének ébrentartásában pillanatra sem lankadhatunk. Egy ilyen természetű akcióban a stagnálás már visszaesés is, amelynek az erkölcsi visszahatása még súlyosabb, mint az anyagi vesztesége. *A tiszántúli egyházkerület és Tiszántúli református magyarsága a debreceni Kolégiummal áll vagy esik.*

Istenben s a Néki tetsző áldozatokban gazdag és boldog új évet kívánva, maradok

Debrecenben, 1942 január 1-én
az egyházkerületi emökség nevében atyafiságos tisztelettel:

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

100—1942. szám.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű Esperes és Lelkipásztor urakhoz és valamennyi tanintézet tekintetes Igazgatóságához.

A Debreceni Protestáns Lap 1941. évi tárgymutatóját az 1942 január 1-i számhoz csatolva megküldöm és kérem, hogy ezt a multévi lappéldányokhoz csatolni s együtt az egészét beküldetni sziveskedjenek.

A lépten-nyomon tapasztalható téjékoztatatlanságra való tekintettel ezúttal is kérem, hogy az alább elmondandókat figyelembe venni és azokhoz pontosan alkalmazkodni méltóztassanak.

1. A Debreceni Protestáns Lap egyházkerületünknek hivatalos lapja s ennek megrendelése és járátása minden esperesi, lelkészi (ott, ahol több lelkipásztor van, minden lelkészi hivatalnak), egyházi hivatalok, intézmények, közép- és középfokú iskolák, többtanerős nagyobb egyházakban az igazgatótanítók részére kötelező.

2. Az évi előfizetési díj 8.— P, amely az esetleg fennmaradt multévi hátralékkal együtt *év elején befizetendő*. E célra jelen körlevélhez befizetési lapot is csatolok s kérem ennek felhasználásával az előfizetési díjak beküldését.

3. Felhívom az érdekeltek szíves figyelmét arra, hogy közérdekű hivatalos közleményeink hivatalos lapunkban jelennek meg. Ezeket *be kell iktatni s el kell intézni* éppen úgy, mintha az egyes körlevelek külön-külön megküldettek volna. Méltóztassanak tehát ezeket gondosan figyelemmel kísérni. Ott, ahol az iskola részére hivatalos lapunk külön nem jár, az iskolaszéki elnök úr kötelessége — teljes felelősség mellett — gondoskodni arról, hogy tanítóink az ekként közölt hivatalos rendelkezésekről tudomást szerezzenek.

4. Minden pályázati hirdetményt a Debreceni Protestáns Lapban, mint egyházkerületünk hivatalos lapjában közzé kell tenni és az esetjén közlendő *pályázatokat* az előző hó 25-re, a 15-én közlendő hirdetményeket pedig a hó 10. napjára kell a *Kiadóhivatal emíre* (Debrecen, Kávin-tér 17. Püspöki Hivatal) beküldeni.

5. A *Szerkesztőség címére* csak az egyházmegyei tudósítások, egyéb hírek és cikkek küldendők, de *pályázati hirdetmény vagy más hirdetés nem*.

6. A Debreceni Protestáns Lapot gondosan meg kell őrizni és év végén a tárgymutatóval együtt legalább házilag össze kell fűzni vagy be kell köttetni.

Debrecen, 1942 január 1.

Atyafiságos tisztelettel:

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Kérem a lelkipásztor urakat, sziveskedjenek anyakönyvekben kutatni *Tóthfalusy Miklós* református prédikátor születéshelye, éve és szülei neve után. Nevezett ősom 1761-ben Sárospatakon tógátus; 1777—1804-ig, haláláig, lelkészkedett Kupán, Tardonán és Meszesen. Születésidője 1740—1750 közé tehető. Nagybecsű válaszukat két hét alatt kérem. A megtalálónak vagy nyomravezetőnek 50 (ötven) P tiszteletdíjat ajánlok fel, vagy esetleg óhajta szerint a község szegényeinek juttatom. *Tóthfalusy Gyula* ezredes, Sopron, Lovassági-laktanya.

Pályázati hirdetmények

Berettyóújfalui református polgári leányiskolája egy lemondás folytán megüresedett *tanári állásra* pályázatot hirdet. Pályázhatnak bármilyen szakos polgári vagy középiskolai tanári képesítéssel bíró protestáns vallású nők és férfiak. Előlépés és illetmény fizetésekiegészítő államsegéllyel az állami tanárokéval azonos. Az igazgatótanácshoz intézett kérvényeket az Intézet Igazgatóságához kell e hirdetés megjelenésétől számított 21 napon belül beküldeni. A megválasztott szolgálata február 1-én kezdődik.

A **kisújszállási református Horthy-gimnázium** fenntartótestülete pályázatot hirdet egy eltávozás folytán megüresült *latin-magyar szakos* rendszerezett tanszékre és egy nyugdíjazás következtében megüresült *testnevelési* rendszerezett tanszékre. Pályázhatnak megfelelő képesítésű protestáns vallású tanárok. A javadalom az államiával azonos. A pályázók folyamodványukat, amelyhez életkorukat, valóságukat, magyar állampolgárságukat, hazafias érzésüket és megbízhatóságukat, végzett tanulmányaikat, tanári képesítésüket, eddigi szolgálatukat, katonai szolgálatukat igazoló okmányokat kell csatolni, 1942 január 7-ig küldjék be a Gimnázium Igazgatóságához. Közszolgálatban nem állók igazolják azt is, hogy nem esnek a zsidótörvény korlátozása alá.

Beregrákosi református egyházközség pályázatot hirdet az államhoz történt kinevezés folytán megüresedett *III. sz. tanítónői* állásra. Fizetése törvényes. Természetbeni lakás: modern két szoba, konyha villanyvilágítással. Kötelesség: presbitérium által kijelölt osztályok vezetése, női kézimunka tanítása, Leánykör és vasárnapi iskola vezetése, egyháztársadalmi munkákban részt venni. Pályázati határidő a megjelenéstől 21 nap. Kellően felszerelt kérvények, válaszbélyeges borítékkal Református Lelkeszi Hivatalnak, Beregrákosra küldendők. Állás azonnal elfoglalható.

Dévaványa református egyházközség pályázatot hirdet pusztacsegi népiskolájának *I. és II. számú férji és nőtanítói* állására. Fizetés törvényes. Kötelesség díjével szerint. Az állás azonnal elfoglalható. Tanító-házaspárok előnyben részesülnek. Pusztacsegg köút és folyóvíz mellett fekszik, posta, vasút helyben. Épületek újak. Közeli jövőben önálló községgé alakul. Válaszbélyeggel ellátott kérvények 14 nap alatt a devaványai Református Lelkeszi Hivatalhoz küldendők.

Dévaványa református egyházközség pályázatot hirdet halálozás folytán megüresedett tanítói állásra, belterületi 19 tanerős iskolájánál. Fizetés törvényes, kötelesség díjével szerint. Pályázati határidő 15 nap. Válaszbélyeggel ellátott kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Szatmárökörítő református egyházközség lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állására 21 napos határidővel pályázatot hirdet. Javadalom: Két szoba, előszobából álló lakás mellékhelyiségekkel, kerttel. 28-8 q búza, 240 P készpénz, 4 öl tűzifa, 7 kat. hold szántóföld, melynek minden adóját egyház fizeti, 60 P szántásmegváltás. Helyi javadalom értékegysége: 51. Stóla. Törvényes fizetésbe be nem számított 174 P kántori pótdíj. Kötelességek: Jelenben az V—VI. o. vezetése, énekkarvezetés, akadályoztatása esetén lelkész helyettesítése, belmissziói munkában és az iskolán kívüli népművelésben segédkezés. Megváltandó beruházás 160 P. Kántorpróba önköltségen 1942 január 25. Pályázatok összes okmányokkal felszerelve Református Lelkeszi Hivatalhoz, Szatmárökörítő küldendők.

TARTALOM:

Révész Imre: „Jöjjön a kegyelem és múltjék el ez a világ”
Narancsik Imre: „Imé mindent újjáteszek.”
Irodalom — Halottaink — Különlélek — Hivatalos értesítés —
Pályázati hirdetmények — Hirdetések.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-43

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

LELKIPÁSZTOR, VALLÁSOKTATÓ-LELKÉSZ ÉS SEGÉDLELKÉSZ URAK FIGYELMÉBE!

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET ÁLTAL KÖTELEZŐEN ELŐÍRT

ÁRA 3— P.

LELKIPÁSZTORI NAPLÓ

ÁRA 3— P.

Új kiadása kapható a „MÉLIUSZ” KÖNYVKERESKEDÉSBEN, Debrecen, Ferenc József-út 26.

Ma a legolcsóbb imakönyv**URAY SÁNDOR:
Édesanyám Imakönyve**

második bővebb kiadása, új tetszetős formában

K a p h a t ó: Félvászonkötésben, ára 1-40 P
Egészvászonkötésben, ára 2- P
Börkötésben, ára. . . . 6- P

Megrendelhető a „MÉLIUSZ” könyvkereskedésben, Debrecen.

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

- a gáz a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
- a gáz a legkényelmesebb;
- a gáz a leggyorsabban kezelhető;
- a gáz melege pontosan szabályozható;
- a gáz számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Messzemenő kedvezmények a házi gázvezetékek berendezésénél.

Főzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés:

BATHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 29-53. sz.DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.**Alföldi Takarékpénztár Debrecenben**

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizománya, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK: Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti

Szénási Sándor
Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.**A „TAKARÉKOSSÁG”
KERESKEDELMI RT.**

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PECS, József-u. 30.

Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzatok, villamos fűtőberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

MISKOLCZY LAJOS

papi palást készítő

KASSA, Fő-utca 59.

UNGVAR,

Pázmány Péter-u. 3.

Selyempalástot készít már 140.— P-től kezdve, süveget 15.— pengőért.

**MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK**

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.

FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. **Hódmezővásárhely, IV., Feleki-u. 46. szám.**

Az országos híri Szántó I-nek 1935. óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak, nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő- és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszíntre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2-5%-át a református lelkészárk javára adja. Számos elismerő és kitüntető bizonyítványok.

Tiszalök.

Postafiók 11.

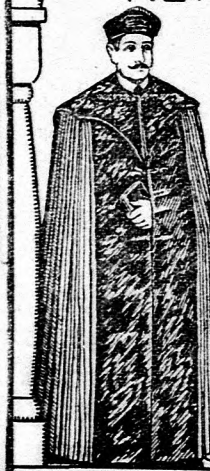
Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsonök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

**PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG**KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN**FÉNYES
ILONA**
RIMASZOMBAT